

Linnéuniversitetet

Kalmar Växjö

Kandidatuppsats

Junckers krisretorik

En kvalitativ analys av Jean-Claude Junckers tal

Författare: Joel Andersson

Handledare: Henrik Enroth

Examinator: Helena Ekelund

Termin: HT 18

Ämne: Statsvetenskap

Linnéuniversitetet
Kalmar Växjö

Abstrakt

This thesis examines how the president of the EU-Commission, Jean-Claude Juncker, is using rhetorical figures in his annual State of The Union speech to describe certain situation and enhance their message. With a qualitative idea analysis together with a rhetorical analysis and Richard Vatz theory about the rhetorical situation, the study analyses four speeches made by Juncker at the European Parliament. The results show how Juncker describes certain situations to favour his own political agenda – a more united EU. The situations are often portrayed in a negative and pessimistic manner. To give these descriptions a better effect he uses a set of different rhetorical figures. The figures help in particular with repeating the importance of a specific message and to illustrate it and explain it better for the audience.

Nyckelord: Politisk kommunikation, retorik, EU, Jean-Claude Juncker.

Tack

Tack till handledare samt till mina föräldrar.

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	<i>Bakgrund</i>	1
1.2	<i>Studiens syfte och frågeställningar</i>	3
1.3	<i>Tidigare forskning</i>	3
1.3.1	President Bush retorik	3
1.3.2	Gestaltningsteorin	4
1.3.3	Metaforer i politik	5
2	Det teoretiska ramverket	6
2.1	<i>Vatz teori om den retoriska situationen</i>	6
2.2	<i>Teoridiskussion – Vatz, före Bitzer</i>	8
3	Metod och material	9
3.1	<i>En beskrivande idéanalys</i>	9
3.2	<i>Studiens analysverktyg</i>	10
3.2.1	Precisering av analysverktygets frågor	11
3.2.2	Metodologisk process	15
3.2.3	Metoddiskussion – det kvantitativa alternativet	15
3.3	<i>Materialiet</i>	15
4	Analys	16
4.1	<i>Analys State of The Union 2015</i>	16
4.1.1	Verkligheten – en tid av utmaningar	16
4.1.2	Retoriken – tillsammans klarar vi av det	19
4.2	<i>Analys State of The Union 2016</i>	21
4.2.1	Verkligheten – en existentiell kris	22
4.2.2	Retoriken – kommer Europa att resa sig?	24
4.3	<i>Analys State of The Union 2017</i>	27
4.3.1	Verkligheten – en positiv utveckling	27
4.3.2	Retoriken – vinden i våra segel	29

4.4	<i>State of The Union 2018</i>	31
4.4.1	Verkligheten – freden före allt	31
4.4.2	Retoriken - EU ska vara öppet	34
5	Resultat	35
5.1	<i>Hur beskrivs de olika företeelserna i talen utifrån de olika kriser som de berör?</i>	35
5.2	<i>Hur används retoriska figurer för att förstärka budskapet hos beskrivningarna?</i>	37
6	Slutdiskussion	40
7	Referenslista	42

1 Inledning

1.1 Bakgrund

En stor del av kommunikationen i ett samhälle har avsikten att påverka. Politiker försöker ofta få andra människor att se på problem på speciella sätt eller rösta på specifika förslag. Retorik – läran om vältalighet – handlar om tekniker för att påverka människor genom språket (Boréus 2018: 93). Den Europeiska Unionen (EU) befinner sig idag i en situation där dess företrädare behöver ingjuta förtroende i sin organisation. Som en organisation i gungning med mycket kritik ställs företrädarna inför utmaningen att hålla ihop unionen. De flera stora kriser som sårat organisationen – migrationskrisen, Brexit, populistiska utvecklingar och dåliga ekonomier i medlemsländer (Laffan 2016: 381) – har gjort att dess medlemsstater har svårare att bevara det konsensus som tidigare karaktäriserat unionen (Lewis 2016: 148).

Genom sitt årliga tal till Europaparlamentet bemöter EU-kommissionens ordförande - Jean-Claude Juncker - kritiken EU utsätts för. Samtidigt redovisar han kommande lagförslag och visioner för organisationen. Som EU:s högsta representant är hans uppgift att presentera organisationens syn på tillståndet i unionen, dess lösningar på problemen samt återskapa dess förtroende (Egeberg 2016: 128, Corbett, Peterson & Kenealy 2015: 48). För att utföra detta har Juncker retoriken till sin hjälp.

Tidigare exempel finns där politiker har vänt negativa åsikter till positiva genom retorik. Ett känt tillfälle är Richard Nixons ”Checkers-tal” från presidentvalskampanjen 1952 vari Nixon vände en negativ opinion om sig själv till något positivt. Han lyckades samtidigt attackera sina motståndare och talet blev en framgång för den republikanska kampanjen (Hägg 1998: 47). Vad Nixon använde för att framhäva och bygga upp sitt budskap på

bästa sätt under talet var retorik. Genom sina retoriska färdigheter lyckades Nixon bygga och skapa en verklighet i vilken han inte hade gjort något fel och där hans motståndare var värre än honom (ibid 42, 47). Han lyckades övertyga amerikanerna som snart skulle rösta att han var rätt kandidat att rösta på. Med retoriken utförde Nixon politisk påverkan (Heradstveit & Bjorgo 1996: 11–12).

På grund av deras förmåga att lättare övertyga människor blir retoriska färdigheter hos politiker intressanta studieobjekt. När EU står inför flera kriser (Laffan 2016: 381) får Juncker ansvaret att hålla ihop medlemsstaterna och skapa förtroende för unionen. Junckers retoriska färdigheter och förmåga att övertyga blir prövade. I talen till Europaparlamentet ska Juncker beskriva hur EU:s tillstånd ser ut och vad som behövs göras. Juncker får ett tillfälle att oavbruten försöka övertyga medlemsstaterna att hålla ihop och tro på EU - ett perfekt tillfälle att utöva politisk påverkan

I tal används retoriska verktyg för att maximera budskapets effekt (Heradstveit & Bjorgo 1996: 11–12). Det blir därför relevant att undersöka hur budskap skapas och förbättras med hjälp av retorik (Bengtsson 2001: 58). Det är dessa retoriska verktyg och budskapets innehåll denna studie intresserar sig för. Fokus ligger på hur Juncker, utifrån de kriser som påverkar EU, beskriver olika situationer i sina ”State of the Union”- tal. Att problematisera budskaps innehåll och vilka tekniker som används för att förbättra mottagandet är av stort intresse i en demokrati, speciellt när den står inför kriser. Genom nya medier är väljarna ständigt uppkopplade mot internet och kan nås av nyheter snabbare än någonsin. På samma sätt påverkas de snabbare och oftare av politiken (ibid 57). Politisk kommunikation har en självklar plats i demokratier och att förstå och förklara dessa budskap blir relevant. Denna studie tar sig an detta problem – att förstå det politiska budskapet hos Jean-Claude Junckers tal och hur det byggs upp med hjälp av retorik.

1.2 Studiens syfte och frågeställningar

Studiens syfte är att analysera Jean – Claude Junckers tal, hur olika företeelser beskrivs i dem och vilka retoriska verktyg som används för att förstärka budskapet. Genom textanalys samt retorikanalys kommer en systematisk genomgång av talen göras för att förklara hur deras budskap om olika företeelser beskrivs samt ifall några retoriska verktyg används för att förstärka beskrivningarna.

Studiens frågeställningar är följande: (1) *Hur beskrivs olika företeelser i talen utifrån de kriser de berör?* (2) *och hur används retoriska verktyg för att förstärka budskapet hos dessa beskrivningar?*

1.3 Tidigare forskning

Politikers retoriska förmågor har studerats under lång tid. Retorik som vi känner den skapades under antiken och redan runt år 330 f.v.t skrev Aristoteles boken *Retoriken* om hur retoriska förmågor kan läras ut (Elmelund Kjeldsen 2008: 9). Men även nutida exempel finns där politikernas retoriska förmågor studeras.

1.3.1 President Bush retorik

I boken *The Rhetorical Presidency of George H.W. Bush* (2006) skriver Martin J. Medhurst med flera om hur George H.W. Bush var som retorisk president och visar hur viktig retorik är inom politik för att få ut sitt politiska budskap. Medhurst tar upp det ofrånkomliga faktumet att trots att Bush inte föredrog offentliga uttalanden så betyder inte det att han kommer ifrån de retoriska aspekterna av presidentämbetet (Medhurst 2006: 3). Boken ger en god bild av hur Bushs retoriska oförmåga bidrog till att det framstod som att han saknade en politisk agenda. Genom att inte kunna förmedla ett starkt politiskt budskap framstod Bush som frånvarande bland väljarna (ibid 10, 12, 17). Medhursts bok blir relevant eftersom den analyserar en högt uppsatt

politikens retoriska förmåga och hur dessa tekniker hjälper till att skapa det politiska budskapet. Dock analyseras inte något tal i boken, den fokuserar istället på flera olika retoriska och kommunikativa situationer som sträcker sig mycket längre över tid än vad ett tal gör. Detta gör uppsatsens syfte än mer relevant. Tal är viktiga arenor för politiker att förmedla sina budskap inom och blir intressanta att analysera. Budskap kan även paketeras på olika sätt för att lyfta fram innebörden eller göra delar av informationen tydligare. I den engelska litteraturen kallas detta för *framing*, på svenska gestaltning.

1.3.2 Gestaltningsteorin

I sin artikel *Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm* (1993) introducerar författaren Robert M. Entman läsaren till begreppet framing samt dess innebörd. Entman ser sin artikel som ett svar på kritiken mot kommunikationsvetenskapen och att denna har en ”otillräcklig kärnkunskap” (Entman 1993: 51). Tillsammans med att redovisa teorin om gestaltning försöker Entman presentera den som unik inom samhällsvetenskapen (ibid). Enligt Entman själv:

” Whatever its specific use, the concept of framing consistently offers a way to describe the power of a communicating text.” (Entman 1993: 51).

Att gestalta är att välja ut och lyfta fram olika aspekter av verkligheten i en kommunicerad text. Problem kan gestaltas på olika sätt beroende på vilken del en väljer att lyfta fram. Gestaltningen *definierar* problemet genom att ge den en diagnos, vilken identifierar orsaken till problemet, samt presenterar diagnosens botemedel (ibid 52). Gestaltningsprocessen besitter fyra led vilka är kommunikatören, texten, mottagaren och kulturen i. För att gestalta ett problem eller en uppfattning på bästa sätt måste alla fyra faktorer tas med (ibid 52 – 53).

Entmans artikel är av hög relevans för studien. Gestaltningsteorin och Vatz teori är lika. Mening kan enligt teorierna skapas på olika sätt och genom vad

som lyfts fram i texten. Avsändaren har många möjligheter att forma sitt budskap som denne vill genom att lyfta fram delar av verkligheten och göra dessa mer tydliga i texten än andra delar. Studien fortsätter på forskningen om hur budskap lyfts fram i text och vad som ger den dess betydelse. Både gestaltningsteorin och studiens valda teori lägger stort fokus på *vad* som kommuniceras, själva texten om en vill uttrycka sig så. Vad som måste förstås innan studien kan påbörjas breddas därmed och mer tidigare forskning behövs om språkets betydelse i kommunikationen.

1.3.3 Metaforer i politik

Tidigare forskning om språkets innebörd, främst om användandet av metaforer, finns i George Lakoffs bok *Moral Politics* (1996). Lakoff är professor inom kognitiv lingvistik och forskar om metaforer (Lakoff 1996: 3–5). Enligt Lakoff är mänsklig tanke omedveten i dess sätt att förstå världen. Människor pratar och tänker för snabbt för att kunna ha kontroll över det. Allra minst har människor kontroll över koncept (ibid 4). En konceptuell metafor är enligt Lakoff ett konventionellt sätt att förstå en del av världen med hjälp av en annan (ibid 4, 63). Här blir boken intressant för studien. Lakoff tar upp exemplet hur människan förstår begreppet moral i form av finansiella transaktioner. Att säga ”Jag är skyldig dig en gentjänst” är ett exempel vilket visar på att moraliska resonemang sker med hjälp av metaforer. Ordet *skyldig* förstås i finansiella termer. När en moralisk tjänst sedan ska ges tillbaka konceptualiseras detta i termen ”Att betala tillbaka en tjänst” (ibid 46, 62). Användandet av metaforer för att förklara världen blir till en form av ”common sense”. Lakoff själv:

” One could then apply the metaphor of the government as parent to Congress, seeing Congress as a deadbeat dad, refusing to pay for the support of his children, the citizens of Washington D.C. One could then have drawn the moral that deadbeat dad Congress must meet his responsibilities and pay, no matter how tough it is for him. This is just common sense – a different kind of common sense. “(Lakoff 1996: 7).

Med detta synsätt tar Lakoff sig an uppgiften att förklara konservativa respektive liberala amerikaners politiska världssyn och deras ”common sense” (ibid 7, 31). I boken presenteras en modell för att förstå respektive världssyn genom metaforer. Modellerna är uppbyggda genom en syn på familj och moraliska principer som är starkt sammankopplade till en undermedveten förståelse om nationen som en familj, med regeringen som dess förälder (ibid 33 – 35, 64). Denna förståelse är byggd på de moraliska metaforer som bägge ideologier använder sig av och förstår världen genom (ibid 11–12, 64).

Eftersom studien undersöker hur retoriska figurer (vilka metaforer är en del av) används är Lakoffs bok av stort intresse. Både Elmelund Kjeldsen (Elmelund Kjeldsen 2008: 211) och Renberg (Renberg 2007: 37 – 39) tar upp de retoriska figureernas inverkan på texters budskap. Boken *Moral Politics* ger ett exempel på hur dessa figurer används och vilken effekt de har på mottagarna. Användandet av metaforer, tillsammans med andra retoriska figurer, hjälper inte bara åhörarna att förstå världen, de ger också avsändaren bakom ett retoriskt verktyg att påverka med. Att fortsätta forskningen om hur dessa retoriska figurer används för politisk påverkan blir spännande.

2 Det teoretiska ramverket

Eftersom människor ses som meningsskapande i vald metod krävs en teori som gör detsamma. Den valda teorin för studien är från Richard E. Vatz artikel *The Myth of the Rhetorical Situation* (1973).

2.1 Vatz teori om den retoriska situationen

Vatz teori föddes ur hans kritik mot Lloyd F. Bitzers teori om den retoriska situationen (Elmelund Kjeldsen 2008: 98). *Den retoriska situationen* är enligt Bitzer den situation som uppstår när en retor ska utföra sin retorik. Dessa situationer har utmaningar och problem inom sig som retorn måste bemöta.

Retorn måste reagera och genom ordets makt ändra på situationen. Den retoriska kommunikationen får sin betydelse genom att situationen skapar retoriken (ibid 84). Det är ur filosofin om denna förutbestämda situation som Vatz teori kommer (ibid 97).

När Bitzer för en deterministisk syn på retorik, att situationen skapar retoriken, för Vatz en relativistisk (ibid 97, 99). Vatz menar att en retorisk situation skapas av retorn och att detta sker i två steg. Första steget sker genom kommunikation och vad som väljs att kommuniceras (Vatz 1973: 156). Retorn väljer själv att lyfta fram och presentera olika delar av världen för sin publik. Det är sällan som människor faktiskt stöter på verkliga händelser, de blir oftare informerade om dessa via någon annan (ibid). De fakta som kommuniceras är *valda* av kommunikatören och blir presenterade för som information. Vad som faktiskt är sant eller ej blir upp till retorn själv. Vatz menar att alla politiska aktörer utför en form av val när de ska kommunicera:

” Any rhetor is involved in this sifting and choosing, whether it be the newspaper editor choosing front-page stories versus comic-page stories or the speaker highlighting facts about a person in a eulogy ”
(Vatz 1973: 156).

När något blir kommunicerat genom retorik får det en form av *framträdande* eller *närvaro*, liksom Entmans gestaltningsteori (Entman 1993: 52). Genom att lyftas fram får fakta sin relevans i kommunikationen (Vatz 1973: 157).

Det andra steget är att översätta den valda informationen till mening. För publiken skapas meningen genom dess språkliga betydelse och blir till en kreativ handling för retorn. Mening finns inte i situationer utan *skapas* av retorn genom hur denne väljer att presentera dem för sin publik (ibid 157). Retorn tolkar en situation och presenterar den genom språk. Ett suggestivt språk används för att ge språket sin karaktär. Vatz tar upp exempel som att det finns ”ledare” och ”chefer”, ”organisationer” och ”maskiner” -

gestaltningen av orden beror på retorn och vilken karaktär och betydelse denne väljer att ge dem (ibid).

Kommunikationens mening skapades därför av retorn som väljer att framställa situationen på ett speciellt sätt (ibid). För Vatz är det intressant att se hur en retor skapar en verklighet för sin publik genom retoriken (ibid 158) vilket gör hans teori användbar för studien.

2.2 Teoridiskussion – Vatz före Bitzer

Vatz teori är vald framför Bitzers eftersom studien är intresserad av den verklighet Juncker som retor skapar genom retorik. Bitzers teori var revolutionerande för studiet av retorik (Elmelund Kjeldsen 2008: 98) och är mycket användbar, men passar inte studiens syfte. Vatz har en mer konstruktivistisk syn och menar att retorn har en skapande kraft genom dess val över vad som ska kommuniceras och att kommunikationen måste tolkas (ibid 99). Vatz teori har ett större perspektiv på aktören.

Forskningen har dock gått vidare i diskussionen om vad som skapar vad i den retoriska situationen. Idag har debatten landat i en mer relationell syn. Det är svårt att se en retorisk situation där vari kontexten eller retoriken påverkar mest. Istället fungerar de ihop för att skapa den retoriska situationen (Turnbull 2017: 7). Som Turnbull säger:” Rhetoric is *of* a social relation but it also *makes* a social relation; the direction of influence can go either way (ibid). Det är osannolikt att Juncker skulle bemöta någon form av kritik i sina tal om han inte blev utsatt för det. Faktumet att människor utsätter Juncker för kritik gör att han behöver bemöta den. Men samtidigt stoppar inte det Juncker från att bemöta kritiken med egna valda fakta om världen. Kritiken kan till en del bestämma vad Juncker ska säga, men den bestämmer inte allt, och verkligheten inte hur han ska säga det.

På grund av att uppsatsen intresserar sig för vad som uttrycks i talen kommer Vatz teori att ha företräde framför Bitzers. Men läsaren ska ha i åtanke att en retoriker ofta måste ta hänsyn till den kontext den arbetar inom.

3 Metod och material

Vald metod för uppgiften är en beskrivande idéanalys från Kristina Boréus och Göran Bergströms bok *Textens mening och makt* (2018). Idéanalysen kompletteras av en retorikanalys från Bo Renbergs bok *Retorikanalys* (2007).

3.1 En beskrivande idéanalys

Texter är viktiga analysföremål eftersom fenomen som makt och politik kan undersökas genom texter (Bergström & Boréus 2018: 17). För Bergström och Svärd ses idéer som tankekonstruktioner vilka innefattar *verklighetsomdömen* (människors föreställningar om hur världen är), *värdeomdömen* (människors föreställningar om hur saker borde vara) samt *handlingsföreskrifter* (praktiskt orienterade rekommendationer) (Bergström & Svärd 2018: 133 – 134). Idéer är därmed inte abstrakta tankar utan ses som meningsskapande och blir bestämda uppfattningar om hur världen är och bör vara samt hur en bäst ser efter den (ibid 134, 139). På grund av att studien analyserar verklighetsomdömen och retoriska figurer i politikertal vilka är koherenta, kommunikativa och kohesiva (Bergström & Boréus 2018: 21) ses en beskrivande idéanalys som det bästa redskapet. Beskrivande idéanalyser beskriver de idéer som studeras i materialet (Bergström & Svärd 2018: 140). Dock måste en beskrivande idéanalys göra mer än att bara beskriva ett material utan även komma med ett bidrag till vetenskapen (ibid 140). En tolkning av materialet kommer att göras för att få fram ett budskap vilket är latent och gör att studien besitter ett hermeneutiskt perspektiv (Bergström & Svärd 2018: 141, Bergström & Boréus 2018: 31).

För att göra studiens resultat mer trovärdigt används ett analysverktyg (Bergström & Svärd 2018: 141). Analysverktyget består av en uppsättning frågor. Frågorna är kopplade till studiens teori och ställs till varje tal för att få ett bra resultat. För att säkerställa goda resultat har analysverktyget ”testkörts” på en mindre del av materialet (ibid 168).

3.2 Studiens analysverktyg

Analysverktyget är delvis inspirerad av Herbert Tingstens syn på idéer (Bergström & Svärd 2017: 133 – 134). Det är här operationaliseringen sker och kommer att gå till genom att verktyget ställer frågor till texten vilka besvarar studiens frågeställningar. Analysverktyget har två övergripande teman med underfrågor. Eftersom studien använder en teori som fokuserar på hur retorn skapar en verklighet genom att själv ”lyfta fram” och ge olika budskap större betydelse är frågorna av karaktären ”Hur beskrivs X?”. Detta för att låta frågorna vara öppna för tolkning av hur Juncker själv lyfter fram budskap. Samtidigt förhindras andra former av tolkningar, till exempel vilken bakomliggande ideologi texten har. Två delar av Tingstens idéanalys är borttagna, värdeomdömen och handlingsföreskrifter. Värdeomdömen behandlar moraliska och politiska föreställningar och handlingsföreskrifter de praktiskt orienterade rekommendationerna (ibid 133 – 134). Studiens syfte och frågeställning stämmer överens med Bergström och Svärds beskrivning av verklighetsomdömen som ”människors föreställningar om hur världen eller samhället är” (ibid 133). Intresset ligger i hur budskapet om samhällsbilden paketeras och förmedlas. Även om både handlingsföreskrifter och värdeomdömen kan hjälpa till att gestalta eller beskriva olika fenomen så uttrycker de sig om framtiden, om en önskan eller uppmaning till aktion. De kan vara av intresse för framtida uppsatser, men inte för denna studie.

3.2.1 Precisering av analysverktygets frågor

1. Verklighetsomdömen

Verklighetsomdömen är hur människor tror att olika sociala fenomen eller skeenden är (Bergström & Svärd 2018: 134). Det första temat intresserar sig för hur Juncker ser på och beskriver olika *situationer och problem*, hur han beskriver *EU som organisation och aktör* och hur han beskriver *Kommissionen som aktör och dess arbete*. Vad som analyseras är hur Juncker exempelvis lyfter fram och beskriver sin samhällsbild. Det är svårt att tro att Juncker tydligt uttrycker sig i texten om att, som exempel, ”Jag tycker att EU har goda finanser”. Här sker tolkningen, där flera meningar kan behöva relateras till varandra för att få fram helhetsbild Juncker presenterar av ett fenomen. Istället kan budskapet i meningen ”Jag tycker att EU har goda finanser” finnas i flera meningar som relateras till varandra på ett implicit sätt. Självklart kan viktiga budskap även finnas i, samt tolkas genom, enbart en mening. Temats underfrågor är:

1A. Hur beskrivs EU som organisation och aktör?

Exempel på analysobjekt under fråga 1A kan vara om EU är i ett bra skick eller ej och intresserar sig för EU som organisation. Har EU resurser att spendera på att ta emot flyktingar? Försämrar eller förbättras EU:s finanser? Detta för att få fram Junckers syn på den organisation vilken han jobbar för och dess kapacitet och skick. Vad som även kommer att analyseras är splittringen bland EU:s medlemsstater då dessa anses ligga till grund för en välfungerande verksamhet.

1B. Hur beskrivs Kommissionens som aktör samt dess arbete?

Analysobjekten under fråga 1B intresserar sig för hur Juncker beskriver den egna Kommissionen. Ska Kommissionen agera som en

politisk aktör, i.e. komma med egna lösningar till problem? Har Kommissionen tagit initiativ till att leda arbetet framåt gällande reformerna för den inre marknaden? Fråga 1B ses som Junckers beskrivning av sitt egna arbete och vad för arbete han själv gör. Kommissionen ses därför som synonymt med Juncker.

1C. Hur beskrivs problem och situationer inom EU?

Fråga 1C berör de analysobjekt vilka behandlar situation och problem inom EU. Vad anser Juncker om migrationskrisen? Är den ett hot för EU:s fortsatta verksamhet eller kan unionen ta emot fler? Hur går det med Grekland och eurokrisen? Är landet på rätt väg eller behöver de mer hjälp? Eftersom EU idag står inför många problem ägnas nästan hela fråga 1C åt detta.

Det blir nu relevant att förklara vad studien analyserar mer specifikt när den analyserar verklighetsomdömen, och dess skillnader mot värdeomdömen. Som Vatz uttrycker det kan en retor själv välja att lyfta fram och presentera olika delar av världen för sin publik. Retorn *väljer* då olika delar och fakta om världen och informerar sin publik genom dessa (Vatz 1973: 156). Retorn presenterar sitt perspektiv på världen för publiken och skapar en beskrivning av världen när den refererar till verkliga fenomen inom den och lyfter fram vissa aspekter av den. Ett verklighetsomdöme ses då i texten som en tankekonstruktion i vilken Juncker refererar till en verklig och specifik del av världen och förklarar denna för publiken. Liknande synsätt finns i Nicklas Håkansson's avhandling *Valretorik* (1999). I avhandlingen skiljer Håkansson på principiella och materiella perspektiv. Ett principiellt perspektiv är tankar om hur ett samhälle ska vara organiserat utefter exempelvis en vänster – högerskala och handlar om önsknings och värderingar (Håkansson 1999: 39). Perspektiv behandlar saker på ett brett område, utan att ge någon konkret definition av vad som behövs göras eller vad det kan kosta. Principiella perspektiv ”uttrycker ett värde som ligger bakom olika ställningstaganden”

(ibid 39 – 40). Värdeomdömen ses som likställt med Håkanssons principiella perspektiv.

Det materiella perspektivet betraktas av Håkansson som en indikator på konkret debatt genom att det är mer specifikt inriktat på dagspolitiska fenomen (Håkansson 1999: 40). Det materiella perspektivets nutida inriktning gör det kompatibelt med verklighetsomdömen. För att lättare kunna urskilja skillnader mellan värdeomdömen och verklighetsomdömen kommer Håkanssons två perspektiv att tillämpas.

Verklighetsomdömena blir det första steget i Vatz teori, de framlyfta delarna av världen vilka är valda och beskrivna på ett visst sätt av Juncker (Bergström & Svärd 2018: 133).

2. Retoriska figurer

Tema nummer två handlar om retoriken i talen och är inspirerat av boken *Retorikanalys* (2007). Vad som analyseras är vilka stilfigurer Juncker använder sig av samt hur de används (Renberg 2007: 37). Stilfigurer, här kallat för retoriska figurer, är tekniker en skribent använder för att ge ord en starkare innebörd (ibid). De vanligaste inom retoriken är *troper* och *ornament*. En trop är något som ger orden en innebörd som avviker från det bokstavligen. Exempel är liknelser och metaforer (ibid). Ornament är figurer som behåller ordens betydelse, men samtidigt kombinerar dem för att ge en form av rytm och variation i texten för att maximera dess effekt (ibid 38). Att analysera de retoriska figurerna bidrar med en förståelse för hur Juncker utför politisk påverkan eftersom det antas att han och hans Kommission själv driver en politisk agenda. Underfrågan är:

2A. Hur används de retoriska figurerna för att förstärka budskapet?

Det finns flera olika retoriska figurer. De som uppsatsen fokuserar på presenteras i följande tabell och är tagna från Renbergs bok (Renberg 2007: 39 – 40).

Exempel: verklig eller påhittad händelse.	Anafor: satser inleds med samma ord/uttryck.	Antites: motsatsställning mellan ord.	Besjälning: döda föremål får levande egenskaper.	
Konkretion: detaljerad beskrivning.	Liknelse: en företeelse liknas vid en annan.	Metafor: en liknelse, men utan ”som” (ett led är utelämnat).	Metonymi: namnbyte.	Retorisk fråga: en fråga som är ett påstående.

Tabell 1

Som Lakoff visar i sin bok, kan bland annat metaforer användas för att lättare förklara fenomen för människor (Lakoff 1997: 63). Renberg lyfter även fram figurernas relevans och hur dessa påverkar åhörarna (Renberg 2007: 38). Fråga 2A analyserar hur dessa figurer används. Använder Juncker metaforer för att förklara varför flyktingar tar sig till Europa eller är det anaforer som förekommer mest i texten? Eller kan det vara helt andra figurer?

De retoriska figurerna utgör steg två i Vatz teori, översättningen av information till mening. Mening skapas för publiken genom dess språkliga betydelse och skapas av retorn beroende på hur denne väljer att presentera en situation eller ett fenomen. Retorn presenterar situationen genom ett suggestivt språk, vilket sker bland annat genom användandet av retoriska figurer (Vatz 1973: 157). Steg två sker när Juncker genom användandet av retoriska figurer ger sin kommunikation en starkare betydelse.

3.2.2 Metodologisk process

Den metodologiska processen börjar med att talen först läses igenom för att skapa en helhetsbild av dem. När helhetsbilden är skapad blir talen närlästa. Det är först här analysverktygets frågor blir ställda och besvarade. De fylls med svar under läsandets gång och för att bli uttömda kommer talen att närläsas flera gånger.

3.2.3 Metoddiskussion – det kvantitativa alternativet

En alternativ metod är *kvantitativ innehållsanalys*. Kvantitativ innehållsanalys används för att kategorisera och räkna innehållet i många texter. Men eftersom en bredare förståelse skapas istället för en djupare och till att finna mönster i större material (Boréus & Kohl 2018: 49, 51) passar metoden inte lika bra för studien som en beskrivande idéanalys gör. På grund av att färre fall behandlas och att en djupare förståelse söks passar en idéanalys bättre.

3.3 Materialet

Materialet är Junckers fyra tal i Europaparlamentet mellan åren 2015 och 2018. Dessa finns online på Kommissionens hemsida (EU-kommissionen 2018). Varför tal mellan åren 2015 till 2018 är valda beror på att inga fler har hunnit komma ut i skrivande stund. Urvalet faller därmed naturligt. Samtidigt annonserade Juncker år 2017 att han inte skulle söka om till en ny period som ordförande när hans nuvarande mandatperiod går ut 2019 (BBC News 2017). Eftersom det bara är fyra tal är det avgränsat sedan tidigare. Det finns inget intresse för denna studie att analysera några andra av Junckers tal eftersom fokuset ligger på de tal som framförs i Europaparlamentet och den verklighet som beskrivs där. Skälet till varför Juncker är vald är eftersom han är ordförande för EU-kommissionen och därmed dess högsta representant.

Dock är en avgränsning inom materialet nödvändigt med tanke på studiens syfte och frågeställningar. Studien intresserar sig för vissa retoriska aspekter

och det som uttrycks i talen. Ingen analys av ethos, pathos, logos eller publikens bemötande av talen utförs. Det kommer inte heller att göras någon analys om huruvida budskapet är korrekt eller ej, ifall Juncker är en god talare eller om talen är bra skrivna. Det som analyseras är talets beskrivningar och hur dessa förstärks genom retoriska verktyg i textmaterialet. I talen bemöter Juncker svårigheter för och kritik mot EU samtidigt som nya lagförslag och lösningar presenteras. Hur detta bemötande och hur denna verklighet beskrivs och förstärks är studiens fokus.

När hänvisningar till talen görs kommer dessa att refereras till ”Juncker” samt det år talet hölls. Trots att det idag är vanligt med talskrivare går ingen information om detta att hitta på hemsidan. Därav refereras enbart till Juncker som håller i talet.

4 Analys

4.1 Analys State of The Union 2015

Junckers första tal är indelat i fem delar: migrationskrisen, den ekonomiska situationen i Grekland, den kommande Brexit-omröstningen, Krimkrisen och klimatet. Talet börjar med en kortare inledning innan det börjar med migrationskrisen.

4.1.1 Verkligheten – en tid av utmaningar

4.1.1.1 *Hur beskrivs problem och situationer inom EU?*

Synen på migrationskrisen är klar i talet: EU kan och ska ta emot fler flyktingar. Juncker lyfter upp hur EU ligger på den kontinent som har sett krig flest gånger och att medlemsstaterna inte får glömma denna historia när de väljer att avvisa flyktingar från krigsdrabbade länder. Trots att EU idag har sina brister lyfts det fram som ett drömsamhälle:

“It is Europe today that represents a beacon of hope, a haven of stability in the eyes of women and men in the Middle East and in Africa. That is something to be proud of and not something to fear.”
(Juncker 2015: 2).

EU har tillgångarna som krävs för att hjälpa människor på flykt, och situationen blir inte enbart värre. Genom att berätta vad EU har lyckats göra med hjälp av Kommissionens arbete beskriver Juncker den förbättrade situationen runt haven hos Italien och Grekland samt runt Ungerns gränser. Frontex har blivit mer aktivt, fler båtar, flygplan och bilar är ute i fält för att rädda människoliv på flykt. När Juncker lyfter upp de förbättrade sidorna av problemen EU står inför kommer en bild av hopp fram för publiken. Även om problem existerar är medlemsstaterna kompetenta nog att klara av dem. Beskrivningen av eurokrisen ger ett liknande intryck av hopp om framtiden. Enligt Juncker ett ”big issue” (ibid 6), vilket gör att det får en egen sektion i talet. Efter att ha börjat beskriva den dåliga starten på året (ibid 6), presenteras det nya programmet för att klara av Greklands ekonomiska kris:

“Now that the new programme is in place, I want it to be a new start, for Greece and for the euro area as a whole.” (Juncker 2015: 7)

Grekland och euron ges en andra chans genom programmet. Även om situationerna och problemen inom EU beskrivs som allvarliga presenteras lösningar och en ljusare framtid lyfts fram i vilken situationen kommer att förbättras.

4.1.1.2 Hur beskrivs Kommissionen som aktör samt dess arbete?

I delen om Grekland visas även exempel på Junckers syn angående Kommissionens roll inom EU. Enligt Juncker säger fördragen att Kommissionen har mandat att agera politiskt. Frågor som rör Eurokrisen och situationen i Grekland lyfts fram som högst relevanta för Kommissionen att hantera (ibid 6).

“Where the Treaties talk about the Commission, I read this as meaning the Commission as an institution that is politically led by the President and the College of Commissioners.” (Juncker 2015: 6).

Citat illustrerar hur Juncker vill att Kommissionen ska agera som en politisk aktör inom EU, vilken leder organisationen framåt och hjälper dess medlemsstater. Detta blir synligare längre fram i talet när reformer för Grekland diskuteras, där Juncker beskriver sin kommission som inte bara en politisk aktör, utan även en solidarisk: ”The Commission will stand by Greece to make sure the reforms take shape” (ibid 7). Ett ansvar om att ta tag i problemen förs fram av Juncker, att hans Kommission är redo att ta initiativ till nya lagar och handlingar för att hjälpa medlemsstaterna. Inom den inre marknaden har Kommissionen jobbat mycket för att förbättra situationen, likt migrationskrisen, och förbättring sker även här (ibid 8).

4.1.1.3 Hur beskrivs EU som organisation och aktör?

Ett eventuellt Brexit ställer enligt Juncker stora, existentiella frågor om EU och dess verksamhet. Med Junckers egna ord måste EU ”adapt and change in view of the major challenges”, något Brexit blir ett exempel på (ibid 10). Juncker ger här bilden av att EU är redo att förändra sig för att kunna hålla kvar Storbritannien som medlemsstat. Paralleller går att dra till tidigare delar av talet, i vilka han påpekade att de stora hindren EU står inför gör att Kommissionen måste bli mer politisk. Reaktionen mot Brexit kan ses som en politisk aktion av Kommissionen att få landet att stanna kvar inom unionen. Det blir tydligt i talet att Juncker vill att Kommissionen och EU ska agera, och att Kommissionen ska leda handlingarna. Det går även att se i följande avsnitt om Krimkrisen:

“I believe we can, and should, play our part on the world stage; not for our own vanity, but because we have something to offer. We can show the world the strength that comes from uniting and the strategic

interest in acting together. There has never been a more urgent and compelling time to do so.” (Juncker 2015: 11).

Citatet sammanfattat blir att EU kan agera och ska agera tillsammans. Utmed talets gång har Juncker flertalet gånger påpekat att EU har resurserna till att agera mer och att han framförallt vill att de ska agera mer. Han beskriver en verklighet i vilken EU kan agera för att goda saker ska hända världen. Trots att en splittrad bild av EU beskrivs kan organisationen fortfarande resa sig för att åstadkomma saker i världen, och här ligger det centrala i beskrivningen av verkligheten i talet. Trots att problem existerar, trots att medlemsstater vill olika saker, så har Kommissionen och Juncker inte gett upp hoppet. Detta knyter an med nästa avsnitt i talet, det om klimatet. Juncker lyfter fram att EU redan är en global och ledande aktör för kampen om ett bättre klimat (ibid 12). ”The EU is on track” när de i mars 2015 lovade att sänka utsläppen med 40% fram tills 2030.

4.1.2 Retoriken – tillsammans klarar vi av det

4.1.2.1 Hur används de retoriska figurerna för att förstärka budskapet?

För att ge åhörarna en bättre förståelse till de händelser vilka Juncker beskriver använder han sig ofta av den retoriska figuren *metafor*. Exempel finns i följande citat:

“It is Europe today that represents a beacon of hope, a haven of stability in the eyes of women and men in the Middle East and in Africa.” (Juncker 2015: 3).

I citatet liknar Juncker Europa vid ett drömsamhälle och det är genom metaforen meningen får sin betydelse. Att EU ”representerar en fyr av hopp...” ger en klar bild av ett framgångsrikt samhälle dit folk vill åka. Och att det även är ”en hamn av stabilitet...” i flyktingarnas ögon, vilka annars lever i en högt ostabil miljö, förklarar varför de vill komma dit och riskera sina liv på vägen. För att ytterligare sätta in publiken i flyktingarnas situation

använder Juncker sig av *konkretioner*. I följande citat uppmanar Juncker till handling, och förstärker sitt budskap genom konkretionen:

” Do not underestimate the urgency. Do not underestimate our imperative to act. Winter is approaching – think of the families sleeping in parks and railway stations in Budapest, in tents in Traiskirchen, or on shores in Kos. What we will become of them on cold, winter nights?” (Juncker 2015: 4)

Vikten av att agera snabbt illustreras genom att i detalj beskriva vardagen för flyktingarna runt om i Europa och vilka hemska effekter vintern kan ha på dem. Citatet avslutas även med en *retorisk fråga*, vilket bjuder in publiken till att själva föreställa sig den hemska situation flyktingarna befinner sig i. Konkretion används också för att beskriva hur EU och dess medborgare är. På följande sida lyfts en mening fram vilket visar detta på ett bra sätt:

“Europe is the baker in Kos who gives away his bread to hungry and weary souls. Europe is the students in Munich and in Passau who bring clothes for the new arrivals at the train station. Europe is the policeman in Austria who welcomes exhausted refugees upon crossing the border. This is the Europe I want to live in.” (Juncker 2015: 5).

Här används även en *metonymi*, ett namnbyte, att ett ord byts ut mot ett annat vilket den har en närhetsrelation till. Metonymin används i början av varje mening, vilket också gör den till en anafor, ”Europe is the baker in Kos...”. ”Europe is the students in Munich...”, ”Europe is the policeman in Austria...”. Konkretionen är den övergripande beskrivningen vilket ger publiken en närhet till situationen, och metonymin förstärker detta. Metonymin ger en klarare bild av vad Juncker menar när han pratar om Europa och EU. EU är inte bara dess institutioner utan även dess medborgare. På detta sättet ges en mycket mer konkret och klarare beskrivning av hur EU ska vara enligt Juncker.

Den klart starkaste figuren som Juncker använder sig av i talet är *anafor*. Anafor är när början på varje mening inleds med samma ord, vilket användes i citatet ovan, samt fler gånger i texten. Det är som tydligast i talets avslutningsdel:

” We have to change our way of working.

We have to be faster.

We have to be more European in our method.” (Juncker 2015:13)

Orden “We have to” upprepas tre gånger och lyfter fram vikten av att agera och att agera tillsammans. Anaforer ger meningar en större vikt för publiken. Talet avslutar med budskapet om att EU måste agera tillsammans, att de måste vara snabbare och att de måste bli mer europeiska i sitt sätt att arbeta. Likadant förstärks talets alla budskap genom anaforer. Under första delen om flyktingkrisen, efter att ha beskrivit flyktingarnas förvärrade situation under vintern, använder Juncker anaforer för att förstärka och förtydliga vad han vill att EU ska göra:

“We need more Europe in our asylum policy. We need more Union in our refugee policy.” (Juncker 2015: 4).

Anaforen blir vad som knyter ihop varje dels budskap och används även när Juncker ska förtydliga problemen med eurokrisen och situationen i Grekland. Genom anaforen upprepar Juncker det inre budskapet på ett mer rytmiskt sätt vilket gör det lättare för publiken att bli påverkad.

4.2 Analys State of The Union 2016

Det andra talet är indelat i fyra delar vilka handlar om att skydda den europeiska livsstilen, att stärka medborgarna, att EU ska försvara sig mot terrorism samt att EU ska börja ta ansvar. Inledningen i talet är längre än det förra och ibland skapas kopplingar till föregående tal.

4.2.1 Verkligheten – en existentiell kris

4.2.1.1 Hur beskrivs EU som organisation och aktör?

Redan i inledningen kommer Juncker med en egen diagnos gällande tillståndet inom EU. Han kopplar tillbaka till 2015 års tal och förklarar att EU är i en existentiell kris. Splittringen inom EU beskrivs som total och en svår situation målas upp för publiken (Juncker 2016: 1). EU står nu inför ett val, ska de fortsätta på samma utveckling och låta unionen dö, eller ska de börja att kämpa för dess förbättring? Ansvarstagande är något som präglar stora delar av talet. Det är enligt Juncker nu dags för alla involverade i EU att ta ansvar för att återuppbygga den union vilken skyddar dem:” Solidarity is the glue that keeps our Union together” (ibid 6).

I samband med en uppradning av vad det är som gör EU till en solidarisk organisation kommer lösningarna på utmaningarna. EU beskrivs som en splittrad organisation vilken står inför många utmaningar. Brexit är ett faktum, terrorister plågar medlemsstaterna och nationella ledare har allt svårare att komma överens. Men samtidigt måste de hålla ihop, och här ligger den centrala beskrivningen av EU i talet. ”Above all, Europe means peace” säger Juncker när han förklarar varför medlemsstaterna fortfarande ska tro på organisationen (ibid 3). EU lyfts fram som det främsta fredsprojektet i historien, och det faktumet ensamt gör det värt att hålla fast vid.

Dock kommer också en uppmaning till att bli tuffare: “Europe needs to toughen up. Nowhere is this truer than in our defence policy” (ibid 7). Det allt osäkrare säkerhetsläget i omvärlden ställer stora krav på EU som organisation. EU lyfts här fram som en aktör vilken måste reagera på vad som händer i dess närområde.

4.2.1.2 Hur beskrivs problem och situationer inom EU?

På den första sidan i talet ger Juncker sin syn på problemen EU står inför. De är många och olösta. Hög arbetslöshet, social ojämlikhet och höga skulder bland medlemsstaterna plågar unionen (ibid 1). Tal åtgärdar inte dessa problem – de måste tas itu med konkret handling. För att belysa de komplexa problem EU står inför jämförs det mot USA:

“This is not the United States of America... We are not the United States of Europe. Our European Union is much more complex. And ignoring this complexity would be a mistake that would lead us to the wrong solutions.” (Juncker 2016: 2).

EU är inte som vilket land som helst utan en union av länder. Ledarna inom EU måste ta hänsyn till denna komplexitet och sluta efterfråga enkla lösningar. Det är dags för alla inblandade i EU att ta sitt ansvar för att lösa dessa problem (ibid 8). EU kan inte själv åtgärda alla problem de står inför utan medlemsländerna måste hjälpa till. En bild av sårbarhet lyfts fram inom organisationen av Juncker. Vad som annars målas upp som starkt visas nu som svagt. Utan dess medlemsstater kan organisationen inte åstadkomma något och återigen är det solidariteten och gemenskapen som kommer att rädda EU ur undergång: ”Our enemies would like us to fragment ... Only together are we and will we remain a force to be reckoned with” (ibid 7).

4.2.1.3 Hur beskrivs Kommissionen som aktör samt dess arbete?

Att tro och lita på Kommissionen beskrivs som vad som krävs för att ta EU ur den kris den är i nu: ”Yes, we need a vision for the long term. And the Commission will set out such a vision for the future in a White Paper in March 2017...” (ibid 2). Juncker målar upp en Kommission vilken reagerar på problemen EU ställs inför och högt anställda inom organisationen lyfts fram som exempel. Mario Draghi, ordförande för Europeiska Centralbanken, gör mer för ekonomin än vad många andra medlemsländer gör (ibid 4). Federica Mogherini, vice-ordförande och EU:s höga representant för utrikes-

och säkerhetsfrågor, ”is doing a fantastic job” när hon handskas med EU:s utrikesfrågor (ibid 7). Genom exemplen med Draghi och Mogherini lyfter Juncker upp Kommissionens goda sida, och dess ihärdiga arbete att förbättra situationen inom EU. Enligt Juncker bör Kommissionen fortsätta på detta spår eftersom den tar mer ansvar när den är politisk (8). En bild av en Kommission vilken bör agera mer som en aktör för att föra EU på rätt spår igen beskrivs i talet.

Till sist beskrivs även en beskyddande Kommission i talet. För att klara av de problem EU står inför kommer Kommissionen att ta sitt ansvar och driva arbetet framåt, främst inom sociala frågor och frågor vilka förbättrar livskvalitén för medborgarna:

” The Commission watches over this fairness. This is the social side of competition law. And this is what Europe stands for. ” (Juncker 2016: 4).

Med reformer ska livet för fler européer förbättras och Kommissionen ska vaka över utvecklingen (ibid 5). Skyddet ska även finnas tillgängligt på EU:s gränser, inte bara inom dem. Ett nytt kustbevakningssystem ska skydda organisationen mot olaga intrång över gränsen av terrorister (ibid 7). En hårdare bild av Kommissionen kommer därmed upp till ytan, en som sätter hårt mot hårt för att skydda sitt samhälle mot inkräktare.

4.2.2 Retoriken – kommer Europa att resa sig?

4.2.2.1 Hur används de retoriska figurerna för att förstärka budskapet?

Figureerna används speciellt för att förstärka bilden av kris Juncker målar upp. Genom en uppsättning retoriska frågor ger Juncker publiken en tankeställare till utmaningarna EU står inför och vad som behövs göras:

Will Europe still be able to conclude trade deals and shape economic, social and environmental standards for the world? Will Europe's economy finally recover or be stuck in low growth and low

inflation for the next decade? Will Europe still be a world leader when it comes to the fight for human rights and fundamental values? Will Europe speak up, with one voice, when territorial integrity is under threat, in violation of international law? Or will Europe disappear from the international scene and leave it to others to shape the world? (Juncker 2016: 2).

Frågorna ger publiken en stark inlevelse och egen föreställning om vad som händer med unionen samtidigt som det beskriver EU i ett ödesdigert tillstånd. Budskapet hamras in med hjälp av att meningarna tillsammans utgör en anafor vilken ställer existentiella frågor om EU: ”Will Europe...”. Kommer Europa att klara sig ur denna kris? Den resterande delen av talet blir att svara på dessa frågor. Meningarnas starka budskap skapas också genom figuren *besjälning*, att ett annars ”dött” föremål får en levande beskrivning. Orden ”Will Europe speak up, with one voice, ...” skapar en levande beskrivning av organisationen och formar en mer personlig relation till EU.

Den starka effekten av metaforer exemplifieras på sida 3 i talet, genom meningen ”Above all, Europe means peace” (ibid 3). I meningen jämför Juncker freden i Europa med EU och dess verksamhet. De egenskaper som förknippas med fred, god livskvalité och inga krig, blir egenskaper som även förknippas med EU. Budskapet om att tro på EU förstärks avsevärt med metaforen om att EU är fred.

Ett annat starkt retoriskt verktyg vilket används för att förstärka bilden av vad EU står för och varför det är värt att vara en del av är *antitesen*. En antites ställer ett ords innebörd mot ett annat, vilket framkommer i meningen ”Europe is not the Wild West, but a social market economy” (ibid 4). Antitesen ställer ordet ”Wild West”, Vilda Västern och dess laglöshet, mot ”social market economy”, den marknadsliberala modellen där företag tävlar mot varandra på ett rättvist sätt. Antitesen kopplas ihop med tidigare budskap

om att EU är ”a fair playing field” (ibid 3) och ger en bild av att motsatsen till rättvisan inom EU är orättvisan som förekom i Vilda Västern.

Anaforen är återigen den figur vilken Juncker använder flest gånger för att förstärka och upprepa sitt budskap med. I inledningen av talet används anaforen flera gånger för att förtydliga situationen EU befinner sig i. Dels används den som ovan nämnt i att ge publiken en inblick i EU:s krissituation, men den används även för att kommunicera ut de mål Juncker har för organisationens framtid:

“The next twelve months are the crucial time to deliver a better Europe:

a Europe that protects;

a Europe that preserves the European way of life;

a Europe that empowers our citizens,

a Europe that defends at home and abroad;

and a Europe that takes responsibility.” Juncker 2016: 2 – 3).

Talets resterande punkter sammanfattas under dessa sex meningar och blir som en referenslista över kommande delar. Anaforen ger även åhöraren en mer precis beskrivning av de problem som EU står inför, och vad som behövs göras för att klara av dem.

Anaforer används även för att ge en tydligare bild av hur solidariteten inom EU fungerar och varför den behövs. I följande mening hjälper anaforen att beskriva medlemsstaterna som solidariska och att de ställer upp för varandra:

When the Portuguese hills were burning, Italian planes doused the flames. When floods cut off the power in Romania, Swedish generators turned the lights back on. When thousands of refugees arrived on Greek shores, Slovakian tents provided shelter. (Juncker 2016: 6)

I meningen förekommer även användandet av konkretion genom den detaljerade beskrivningen av hur kullar brinner, floder förstör kraftverk och hur tusentals flyktingar anländer på stränder. Åhörarna får därigenom en inlevelse i budskapet, och blir lättare påverkade av det.

4.3 Analys State of The Union 2017

4.3.1 Verkligheten – en positiv utveckling

State of The Union 2017 handlar mer om saker att göra än att faktiskt beskriva olika tillstånd. Talet har en mer positiv och framåtblickande karaktär än de tidigare och många förbättringar lovas.

4.3.1.1 Hur beskrivs EU som organisation och aktör?

I talet lägger Juncker mindre fokus på att beskriva EU som organisation och aktör, men några avsnitt i vilket det görs existerar. EU målas upp som något mer än låga tullar och gemensam valuta. EU ska även handla om värderingar:

” For me, Europe is more than just a single market. More than money, more than a currency, more than the euro. It was always about values” (Juncker 2017: 5).

EU får genom citatet en beskrivning av att vara ett humanitärt projekt. En förkämpe för folket mot den form av tyranni många medborgare tidigare har varit utsatta för. Genom en historisk tillbakablick knyter Juncker an till Europas mörkare historia av diktaturer, och jämför denna mot vad EU är idag (ibid). Beskrivningen fortsätter på talets sjätte sida: ” Third, in Europe the strength of the law replaced the law of the strong” (ibid 6). Det syns även i de sista sidorna av talet, där en bild av ett EU som hela tiden måste utvecklas framställs (ibid 9). Karaktärsdrag hos EU, vilka idag är givna för organisationens funktion, framstod inte som det första gången de lanserades. En bild av en kontinent som har utvecklats från diktatur till samarbete och till

sist till ett EU utan tullar eller gränser är den centrala beskrivningen av unionen i talet. Genom denna historiebeteckning lyfter Juncker fram en progressiv bild av EU, vilken kämpar för sina medborgares frihet och livsrikedom.

4.3.1.2 Hur beskrivs Kommissionen som aktör samt dess arbete?

Kommissionen beskrivs i positiva och effektiva termer. Den ökade tillväxten inom EU ses som ett resultat av Kommissionens arbete och "vinden är tillbaka i Europas segel" (ibid 2). Kommissionens tidigare arbete har gett resultat, och arbetet beskrivs som effektivt.

Det största temat för Kommissionen i talet handlar om den demokratiska bristen organisationen har. Ett tillstånd vilket inte går att acceptera råder inom EU. "More democracy means more efficiency" (ibid 9) ligger till grund för motiveringen att öka transparens och den demokratiska legitimiteten. Även Kommissionen beskrivs här i progressiva termer, att det vill fortsätta på EU:s utveckling mot en mer demokratisk och inkluderande organisation. Att öka effektiviteten sker genom att bli "big on big issues and small on the small ones" (ibid 8). Tiden av onödigt överstatlighet beskrivs som över. Istället ska Kommissionen fokusera på effektivitet och att lyssna mer på sina medlemsstater. Kommissionens lyhörda inställning till sina medlemmar förstärks genom det framlyfta fakta att kommissionärer har besökt nationella parlament och event för att skapa bättre relation till nationella politiker och medborgare (ibid 4, 8). Bilden av en samarbetsvillig och hjälpsam Kommission kommer därmed också fram i talet.

4.3.1.3 Hur beskrivs problem och situationer inom EU?

De problem som har berörts och beskrivits i tidigare tal framstår idag som delvis eller helt åtgärdade. De externa gränserna förklaras vara mer skyddade och migrationsflödet in i unionen är stabiliserat. Migrationskrisen, vilken tidigare har beskrivits i dystra ordalag och som Juncker själv benämner som

”of great anxiety for many” har förbättrats (ibid 3 – 4). Den bild av positiv utveckling som Juncker har målat upp genom talet får här en stark illustration. Vad som dock kvarstår som ett av de största problemen är terrorismen. Frågan om terrorismen beskrivs som så viktig att flera initiativ till nya handlingar presenteras i talet (ibid 7–8).

Brexit står som illustration för den största utmaningen i talet, och som en avgörande punkt i EU:s utveckling:

“On 29 March 2019, the United Kingdom will leave the European Union. This will be both a sad and tragic moment. We will always regret it. But we have to respect the will of the British people. We will advance, we must advance because Brexit is not everything. Because Brexit is not the future of Europe.” (Juncker 2017: 9).

Brexit är inte EU:s framtid, och EU måste gå vidare från denna lågpunkt. Det kommande EU-valet lyfts fram som en ödespunkt för EU. Ska de lyckas vända den negativa integrationstrenden och få ett bra valdeltagande till slut? Beskrivningen av Brexit följer talets framåtsträvande angreppssätt.

4.3.2 Retoriken – vinden i våra segel

4.3.2.1 Hur används de retoriska figurerna?

Den tydligaste figuren vilken knyter ihop början och slutet är den skeppsmetafor Juncker använder för att gestalta EU:s framgång. Metaforen kommer tidigt i talet, redan på sida två används den illustrativt: ”... Europe’s economy is finally bouncing back... the wind is back in Europe’s sails... catch the wind in our sails.” (Juncker 2017: 2). För att på ett bildligt sätt förklara EU:s återhämtning används skeppsmetaforen i en positiv och framåtgående bemärkelse. Metaforen används även för att ge åhörarna en beskrivning av att hålla sig kvar på detta rätta spår: ”As we look to the future, we cannot let ourselves be blown off course” (ibid 2). Genom detta

användande ges EU en beskrivning av ett skepp vilket alla måste ta hand om och ifall vissa medlemsstater inte hjälper till kommer skeppet att sjunka.

Metaforen används även för att beskriva vikten av ett enat och samlat ledarskap inom unionen. Genom att byta ut ordet ”President” mot ”Captain” paketerar Juncker in det komplexa EU, med flera ledande figurer inom sig, till ett mer lättförståeligt ledarskap vilken en kapten på ett skepp besitter (ibid 8). EU:s komplexitet förenklas därav genom användandet av skeppsmetaforen.

I slutet av talet används metaforen en sista gång för att idealisera den framtid som EU kan uppnå genom att segla iväg från det dåliga som det har upplevt:

“So, let's throw off the bowlines.

Sail away from the harbour.

And catch the trade winds in our sails”. (Juncker 2017: 10).

Skeppsmetaforen besitter en förklarande kraft i talet och förenklar EU:s komplexitet. Denna förenklade version av EU blir något för publiken att eftersträva.

För att bringa en levande gestaltning av EU som organisation använder Juncker besjälningar genom talet. Besjälningsfiguren används främst för att skapa en gemenskap mellan medlemsstaterna och visa på vikten av att hålla ihop: ”East to West: Europe must breathe with both lungs. Otherwise our continent will struggle for air” (Juncker 2017: 5). Genom förklaringen att Öst och Väst representerar EU:s båda lungor får organisationen liv, och en mening om att ta hand om detta liv ges. Att fortsätta ena splittringen inom unionen blir aktualiserat genom citatet, och besjälningen ger en starkare mening och förståelse. EU får också liv när Juncker beskriver hur unga européer ”are bringing life and colour to European solidarity” (ibid 4).

Meningen ger EU ett inre liv och mening. Det är inte längre en grå organisation utan har blivit färgat av solidaritetens starka färger.

De olika besjälningarna i talet ger en ny bild av EU – en som är rolig, färgfyllt och levande. EU ses som en levande organism vars medlemmar bryr sig om. Deras användande, tillsammans med skeppsmetaforen, ger en ny bild av EU. Istället för att vara en grå och tråkig organisation på nergång som ingen förstår sig på, skapas en ny bild av ett projekt människor vill investera tid i.

4.4 State of The Union 2018

4.4.1 Verkligheten – freden före allt

4.4.1.1 Hur beskrivs EU som organisation och aktör?

I talet paketeras EU in och beskrivs som en garant för fred samtidigt som ett upprop för mer solidaritet genomsyrar talet. Den garanti för fred EU för med sig ställs i kontrast mot Europas krigshärjade historia, och att detta inte får hända igen. Juncker beskriver en verklighet i vilken fred på Europas kontinent inte är möjlig utan ett enat EU (Juncker 2018: 1), och att världsordningen som skapades efter Andra Världskriget måste bevaras för att EU:s medborgare ska fortsätta leva ett bra liv. Precis som i föregående tal ligger lösningen i att EU ska fortsätta vara, och bli mer, enat.

Medlemsstaterna måste stå upp mer för varandra. Den söndrande retoriken som råder inom unionen tas upp för att illustrera splittringen som existerar: ”harsh or hurtful words will not get Europe anywhere” (ibid 7). Istället beskrivs EU som ”at its best” när medlemsstaterna står samlade och hjälper varandra, som de gjorde under sommarens svåra bränder (ibid 5).

För att ytterligare poängtera varför EU måste vara samlat tas de stora fördelarna som detta ger upp. Galileo-satelliten hade aldrig varit möjlig utan ett samlat EU: ”No Europe, No Galileo” (ibid 3). Juncker lyfter även fram

hur avtalet med Donald Trump, USA:s president, blev möjligt tack vare den politiska slagkraften som EU fick genom att vara samlat (ibid 2). Talet innehåller även ett manande till mer enighet, och att världen efterfrågar det: “The geopolitical situation makes this Europe's hour: the time for European sovereignty has come.” (ibid 3).

EU har nu chans att ta ledningen för att stabilisera den osäkra värld som blir allt mer tydlig. För att göra detta måste organisationens medlemsstater samla sig och komma överens om viktiga beslut.

4.4.1.2 Hur beskrivs Kommissionen som aktör samt dess arbete?

Vad som främst framträder i det fjärde och sista talet till Europaparlamentet är hur Juncker använder sin egna Kommissionsmedlemmar för att belysa vad institutionen gör bra. Texten har tre exempel: hur Juncker använder sig själv som exempel; exemplet med Michel Barnier; samt hur Frederica Mogherini återigen används som exempel.

För att visa på hur Kommissionen är för solidaritet och mer enighet använder Juncker sig själv som exempel för att få åhörarna att förstå hur Kommissionen jobbar i deras intresse. ”I will always firmly champion multilateralism”, förklarar Juncker i samband med att han försöker ena medlemsländerna runt en gemensam agenda. Samtidigt blir han själv en representant för Kommissionen, och att Kommissionen vill samma sak som honom (Juncker 2018: 3). Solidariteten med medlemsländerna visas när Juncker lyfter Michel Barnier, EU:s chefsförhandlare gällande Brexit, och Frederica Mogherini som exempel, och hur dessa två hela tiden jobbar för EU:s bästa (ibid 5,6,7). Den svåra Brexitsituationen görs mindre dramatisk genom Junckers yttrande om att Barnier hanterar förhandlingarna ”masterfully” (ibid 5), och Mogherini hjälper EU att vara enade genom sin sammanhållande utrikespolitik (ibid 7).

Vad som sticker ut i det fjärde talet, i jämförelse med de andra tre, är hur Juncker mer öppet bemöter kritik som Kommissionen utsätts för:

“I cannot accept that the blame for every failure – and of course there have been a few – is laid solely at the Commission's door. Our proposals are there for all to see, ... They need to be adopted and implemented”. (Juncker 2018:4).

Kommissionen beskrivs redan i inledningen av talet som en icke-perfekt aktör vilken inte kan åstadkomma allt (ibid 1). Juncker blir här ovanligt vass mot kritikerna. I tidigare tal har kritiken inte bemötts så öppet som den görs nu. Ett nytt tonläge om att det är mer allvarligt lyfts fram av Juncker.

4.4.1.3 Hur beskrivs problem och situationer inom EU?

När det kommer till hur olika problem och situationer beskrivs i talet ligger fokus på det kommande EU-valet och på Brexit. Juncker beskrivet ett viktigt stundande EU-val och att det avgör EU:s framtid:

” Europe will never be a fortress... Europe is not an island... This is what is at stake when Europeans take to the polls in May next year”
(Juncker 2018: 3).

Juncker gestaltar valet som en avgörande punkt för vilken typ av organisation EU vill vara i framtiden - ska den vara öppen eller stängd för omvärlden? – och dess budskap manifesteras starkt i talet.

För att klara av Brexit måste EU visa en enad front med starkt ledarskap. Juncker fastställer även att om någon lämnar EU så lämnar man allt som har med organisationen att göra: *If you leave the Union, you are of course no longer part of our Single Market...* (ibid 6). Medlemsstaterna måste vara samlade och solidariska i sina ageranden för att få till ett bra avtal.

Situationen i Grekland når sitt slut i talet. Grekerna har nu gått ur den trojka som hjälpte dem finansiellt, och landet står nu på egna fötter (ibid 2).

Migrationskrisen är också närvarande i talet. Trots att migrationsflödena är stabiliserade måste medlemsstaterna fortfarande ta sitt ansvar. "Leadership and a spirit of compromise are of course very much needed when it comes to migration" (ibid 4). Medlemmarna i unionen ska inte tro att det tunga arbetet är över bara för att situationen ser bra ut nu. De måste fortsätta att ligga i med sitt arbete. Även här lägger Juncker stor vikt på att visa "ledarskap", precis som i frågan om Brexit.

4.4.2 Retoriken - EU ska vara öppet

4.4.2.1 Hur används de retoriska figurerna?

De retoriska figurerna används mest för att förstärka och förtydliga budskapet. Återigen finns ett frekvent användande av metaforer i talet. För att bättre kunna beskriva för medlemsstaterna hur Kommissionens agenda om ett mer enat EU kan hjälpa dem använder han en stjärnmetafor: "A strong and united Europe is what allows its Member States to reach for the stars" (Juncker 2018: 3). Ordspråket "att sikta mot stjärnorna" används ofta för att förklara vad människan kan uppnå om den siktar högt. Här använder Juncker metaforen på samma sätt för att lova medlemsstaterna en bättre framtid ifall de följer Kommissionens politik om mer samarbete. Juncker använder även metaforer när han ska förtydliga vad som står på spel i kommande EU-val:

"Europe will never be a fortress, turning its back on the world or those suffering within it. Europe is not an island. It must and will champion multilateralism. Because the world we live in belongs to all and not a select few". (Juncker 2018: 3).

EU ska inte välja att stänga inne sig själva i kommande val, de ska välja en mer öppen och liberal agenda när de går till valurnorna. Citatets liberala budskap kommer ifrån att den även är en antites. Orden "fort" och "ö" ställs mot "multilaterism" och "att världen tillhör alla". EU-valets viktiga innebörd

kapslas in i antitesen, och ger publiken en möjlighet att själva avgöra vad de vill ha mellan slutenhet eller öppenhet. Citatet får ett starkt förklarande och betydande budskap, och ger dess publik en ny bild av det stundande valet.

Juncker använder även anaforer för att förstärka sitt budskap om vad ett enat och solidariskt EU kan göra:

“Only a strong and united Europe can protect our citizens against threats internal and external – from terrorism to climate change.

Only a strong and united Europe can protect jobs in an open, interconnected world.

Only a strong and united Europe can master the challenges of global digitisation”. (Juncker 2018: 3).

Att upprepa budskapet “Only a strong and united Europe...” är vad som gör det till en anafor, och gör meningarnas budskap mer tydligt. Talets solidariska budskap får här en tydlig illustration: utan ett enat EU kan medlemsländerna inte förbereda sig för den moderna och digitala framtiden. De måste agera tillsammans och följa Kommissionens förslag.

5 Resultat

5.1 Hur beskrivs de olika företeelserna i talen utifrån de olika kriser som de berör?

Genom studien av de verklighetsomdömen som Juncker beskriver går det att se hur EU står inför en stor utmaning. Med hjälp av det första steget i Richard Vatz teori (Vatz 1973: 156) blir det möjligt att se hur Juncker lyfter fram olika aspekter av kriserna för att beskriva, förklara och paketera in EU, Kommissionen och problem och situationer inom EU.

Analysfrågan *Hur beskrivs EU som organisation och aktör* ger en bild av vad Juncker anser om EU. EU befinner sig enligt Juncker i en svår sats. I sin retorsposition lyfter Juncker fram flertalet gånger hur unionen befinner sig i en "existentiell kris" (Juncker 2016: 1) på grund av den stora oenigheten bland medlemsstaterna. Brexit omnämns ofta och karaktäriserar denna splittring på bästa sätt. Samtidigt försöker Juncker beskriva EU som en organisation vilken inte bara handlar om en gemensam valuta och marknad, utan även om ett humanitärt projekt och en garanti för fred. Att försvara dessa värden vilka EU står för ses av Juncker som högst relevant för att hålla ihop unionen och för att beskydda dess medborgare mot den allt mer osäkra omvärlden.

I den andra analysfrågan, *Hur beskrivs Kommissionen som aktör samt dess arbete*, ger studien ett resultat av hur Juncker beskriver sin egna Kommission. Beskrivningarna är mestadels positiva. Kommissionen framställs som en institution vilken arbetar outtröttligt för medlemsstaternas bästa. Detta görs främst genom de många exemplen Juncker tar upp när han lyfter fram sina egna Kommissionsmedlemmar. Dessa medlemmar arbetar för en bättre, effektivare och mer progressiv union. Medlemsstaterna uppmanas att tro och följa Kommissionen och dess förslag. Juncker gör även en egen läsning av EU-fördragen och menar på att Kommissionen bör bli mer politisk i den bemärkelsen att den ska lyssna mer på medlemsstaterna. En ansvarstagande Kommission beskrivs därmed också i talen.

Den tredje och sista analysfrågan för verklighetsomdömen, *Hur beskrivs problem och situationer inom EU*, kommer med det slutgiltiga resultatet för att kunna besvara studiens första frågeställning. Det första som kommer upp genom en noggrann läsning är hur många de olika problemen är som EU står inför. Varje enskilt tal berör flera stycken. Dessa beskrivs i sin tur i mestadels dystra och negativa ordalag för att visa på deras allvarliga natur. Vad som sedan kommer upp är att dessa problem och situationer fortfarande

är olösta och väntar på svar. De två som tar upp mest plats i talen, migrationskrisen och Brexit, utgör svårigheter för den splittring bland medlemsstaterna som finns och Juncker försöker uppmana till enighet kring dessa kriser.

Den första frågeställningen – *Hur beskrivs de olika företeelserna i talen utifrån de olika kriserna de berör?* – kan nu besvaras med hjälp av steg 1 i Vatz teori. Med hjälp av oftast dystra beskrivningar av splittringen inom EU och de många kriser unionen står inför försöker Juncker skapa en verklighet i vilken Kommissionen för den rätta vägen. Juncker försöker ingjuta förtroende i Kommissionen genom att ständigt förklara att den jobbar för medlemsstaternas bästa och gör allt den kan för att förbättra kriserna inom EU. I retorspositionen lyckas Juncker lyfta fram och koppla ihop de delar av situationerna som behövs för att främja hans egna ändamål – att få en mer enad union.

5.2 Hur används retoriska figurer för att förstärka budskapet hos beskrivningarna?

För att ge sina beskrivningar ett starkare budskap och en större påverkan på sin publik har Juncker ett frekvent användande av retoriska figurer. Med hjälp av det andra steget i Vatz teori (Vatz 1973: 157) går det att se hur Juncker skapar mening i sin kommunikation för publiken. Denna mening skapas genom de retoriska figurerna vilket analysfrågan *Hur används de retoriska figurerna* svarar på. Mening hos situationer skapas av returns kreativitet (ibid) och genom användandet av metaforer skapar Juncker en förståelse hos publiken. Detta går att se i hur Juncker förklarar anledningen till varför flyktingar kommer till Europa:

“It is Europe today that represents a beacon of hope, a haven of stability in the eyes of women and men in the Middle East and in Africa.” (Juncker 2015: 3).

Genom att likna EU vid ett drömsamhälle skapar Juncker en mening och förståelse för varför flyktingarna kommer. Orden "... en fyr av hopp..." och "... en hamn av stabilitet..." ger en förståelse av EU som något stabilt och säkert där alla har möjligheten att lyckas. Det blir med metaforens hjälp enklare för publiken att förstå varför människor kommer till EU. Metaforens starka effekt syns även i den skeppsmetafor Juncker använder i sitt tredje tal. Metaforen används utmed talet för att likna EU vid ett skepp. Metaforen ger EU: s återhämtning en klarare bild: "...the wind is back in Europe's sails... catch the wind in our sails." (Juncker 2017: 2). Vad som egentligen är framgång samt dess betydelse fångas och kapslas in i skeppsmetaforen. EU blir något lättförståeligt och som rör sig framåt. EU:s komplexa organisationsstruktur förenklas även genom skeppsmetaforen med att likna ledarskapet vid en skeppskapten när ordet "President" och dess innebörd byts ut mot "Captain".

För att på ett effektivare sätt påverka sin publik med sitt budskap använder Juncker anaforer. Budskapet om varför det är viktigt med ett enat och sammanhållet EU förstärks genom användandet av anaforen:

"Only a strong and united Europe can protect our citizens against threats internal and external – from terrorism to climate change.

Only a strong and united Europe can protect jobs in an open, interconnected world.

Only a strong and united Europe can master the challenges of global digitisation". (Juncker 2018: 3).

Upprepningen av "Only a strong and united Europe..." utgör anaforen och skapar även huvudbudskapet i meningarna. Juncker skapar här en mening för sin publik om att bara ett enat EU kan klara de utmaningar som ett modernt 2000-tal ställer på medlemsländerna. Genom att gestalta problemen till att de

bara går att lösa tillsammans uppmanar han till enighet, och anaforen hjälper till att förstärka detta budskap.

Genom de två exemplen ovan kan den andra frågeställningen – *Hur används retoriska figurer för att förstärka budskapet hos beskrivningarna?*

– **besvaras.** De retoriska figurerna används för att förtydliga budskapet – vilket är fallet med metaforen – och till att påverka publiken mer effektivt – vilket anaforen visar. De retoriska figurerna utgör steg två i Vatz teori.

Tillsammans med steg 1 skapar de en kommunikationsprocess för Juncker i vilken han kan välja ut fakta om olika situationer och sedan ge dessa mening genom de retoriska figurerna.

I det första steget väljer Juncker ut fakta om en situation för att gestalta det på ett speciellt sätt. Här tjänar flyktingkrisen som exempel. I talen lyfter Juncker fram delar av situationen som gynnar hans politiska agenda – att få ett mer enat EU. Valda fakta uppmanar därför till medkänsla för flyktingarna och till gemensam aktion. I det andra steget används de retoriska figurerna för att göra språket mer suggestivt. Figurerna ger publiken en annan förståelse av situationen – när EU förklaras som ”en hamn av stabilitet” blir det lättare för publiken att förstå varför människor som annars lever i en högt ostabil miljö väljer att fly dit.

Det slutgiltiga resultatet på uppsatsen blir följande: Genom att lyfta fram särskilda fakta om de olika kriserna i talen gestaltas de av Juncker på ett sätt som främjar hans egna politiska agenda – att minska den interna splittringen och få ett mer enat EU. För att sedan förstärka budskapet i sina beskrivningar använder Juncker retoriska figurer. Dessa används främst för två ändamål: att ge publiken en annan bild samt en bättre förståelse av problemen; och till att upprepa budskapet för att uppmärksamma dess betydelse. Med hjälp av sin retorik och sitt språk försöker Juncker samla medlemsstaterna kring Kommissionens arbete och dess politik.

6 Slutdiskussion

Som Richard Vatz förklarar i sin artikel *The Myth of the Rhetorical Situation* (1973) besitter en retor en stark position när denne ska förklara olika delar av världen för sin publik (Vatz 1973: 156). Detta blir möjligt att se i studiens resultat där det klargörs hur Juncker i sin retorsposition kan beskriva olika kriser och ge dessa en speciell förståelse åt sin publik för att främja sin egna politiska agenda. För att denna påverkan ska bli lyckad krävs en god kommunikation av Juncker vilken är beroende av hur han använder språket. Användandet av retoriska figurer hjälper Juncker att lättare förklara olika situationer. Som George Lakoff tar upp i boken *Moral Politics* (1996) är metaforer ett bra redskap när det kommer till att ge fenomen en ny förståelse (Lakoff 1996: 4, 63). Genom att använda skeppsmetaforen förklarar Juncker hur EU rör sig framåt för sin publik, och ger dessa en förståelse av EU som något levande och i rörelse. Juncker använder en del av världen, ett skepp vilket rör sig framåt på havets vågor, för att förklara en annan del, en statisk organisation. Själva gestaltningen av dessa situationer är även viktiga, vilket även Entmann visar på (Entmann 1993: 51). Juncker lyckas gestalta kriserna på sådana sätt att de tjänar hans agenda. Överlag kommer därför en mörk bild av nutiden upp, men följs av en ljusare blick mot framtiden.

Dock kan en teorifråga lyftas. Debatten om den retoriska situationen vilken presenterades i teorikapitlet gick in på de båda ställningstagandenas sidor. Den ena vilken förespråkar att situationen skapar retoriken mot den andra vilken hävdar det motsatta. Vatz tillhör det senare. Men som Turnbull på ett passande sätt uttrycker sig: ”Rhetoric is *of* a social relation but it also *makes* a social relation...” (Turnbull 2017: 7). Utan de olika krisernas existens hade Juncker inte behövt ta ställning till dem. Att hävda att retorik skapar situationen i en strikt mening blir därför extremt i den bemärkelse att han inte hade behövt det ifall de inte hade existerat överhuvudtaget. Det stämmer att Juncker besitter en stark position i form av en retor vilken förmedlar en

verklighet. Men det betyder inte att antagandet om att den retoriska situationen påverkas av externa faktorer ska förkastas. Istället bör dessa två ställningstaganden finna gemensam mark och tillsammans fortsätta med forskningen om den retoriska situationen.

Vad som då blir intressant för vidare forskning är djupare analys om hur just de olika kriserna tvingar EU att reagera. Såväl i offentliga uttalanden som i policyfrågor. Det blir även intressant att se hur detta budskap har tagits emot av publiken. Eftersom studien bara har analyserat det skrivna ordet har den inte brytt sig om det faktiska mottagandet. Att undersöka mottagande skulle vara intressant samt fylla ett hål hos denna studie. Det blir även intressant utifrån studiens resultat att se ifall Juncker verkligen talar sanning när han beskriver de olika situationerna eller ifall han avsiktligt vinklat dem för att uppfylla sina egna mål. Undersökningar av sanningshalten hos politiker är alltid spännande att läsa.

Avslutningsvis slår uppsatsen ett slag för det fortsatta studiet av politisk retorik. I demokratier är folkvalda politiker bland de viktigaste och mäktigaste människorna. Att skapa förståelse för deras politik är onekligen viktigt, men att klargöra hur de faktiskt försöker påverka andra människor är minst lika relevant. Genom nya medieplattformar möts väljare av politiska budskap snabbare än någonsin, vilket får till följd att politiker snabbare kan påverka sina väljare. Den politiska retoriken tillhandahåller de nödvändiga verktygen. Den här uppsatsen har fokuserat på hur Juncker använder sig av retoriska figurer. Fortsatta studier kan lägga fokus på andra retoriska aspekter - som ethos, logos och pathos - för att öka kunskapen om Junckers strategier för att övertyga effektivt. Det skulle inte bara vara mycket fascinerande, utan även tillföra viktig information till allmänheten.

7 Referenslista

Artiklar

Entman, Robert M. (1993), Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm. *Journal of Communication*, 43: 51-58. doi:[10.1111/j.1460-2466.1993.tb01304.x](https://doi.org/10.1111/j.1460-2466.1993.tb01304.x) .

Turnbull, Nick (2017). *Political rhetoric and its relationship to context: a new theory of the rhetorical situation, the rhetorical and the political*. *Critical Discourse Studies*, 14:2, 115-131. Hämtad från <https://doi.org/10.1080/17405904.2016.1268186> .

Vatz, Richard E. (1973). The Myth of the Rhetorical Situation. *Philosophy & Rhetoric*, 6(3), 154-161. Hämtad från <http://www.jstor.org/stable/40236848> .

Internetkällor

BBC News (2017). *EU chief Jean-Claude Juncker will not seek second term*. Hämtad från <https://www.bbc.com/news/world-europe-38944742> .

EU-kommissionen (2018). *State of the Union speeches by President Jean – Claude Juncker*. Hämtad från https://ec.europa.eu/commission/priorities/state-union-speeches_en .

EU-kommissionen (2018). *State of the Union 2015*. Hämtad från https://ec.europa.eu/commission/priorities/state-union-speeches/state-union-2015_en

EU-kommissionen (2018). *State of the Union 2016*. Hämtad från https://ec.europa.eu/commission/priorities/state-union-speeches/state-union-2016_en

EU-kommissionen (2018). *State of the Union 2017*. Hämtad från https://ec.europa.eu/commission/priorities/state-union-speeches/state-union-2017_en

EU-kommissionen (2018). *State of the Union 2018*. Hämtad från https://ec.europa.eu/commission/priorities/state-union-speeches/state-union-2018_en

Litteratur

Bengtsson, Hans (2001). Politisk kommunikation. I Hans Bengtsson (red.) *Politisk kommunikation och demokrati*. Lund: Studentlitteratur, 9 – 86.

Bergström, Göran; Svärd, Per – Anders (2018 4:e uppl.). Idé- och ideologianalys. I Kristina Boréus & Göran Bergström (red.) *Textens mening och makt - metodbok i samhällsvetenskaplig text – och diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur, 133 – 176.

Bergström, Göran; Boréus, Kristina (2018 4:e uppl.). Samhällsvetenskaplig text – och diskursanalys. I Kristina Boréus & Göran Bergström (red.) *Textens mening och makt – metodbok i samhällsvetenskaplig text – och diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur, 17 – 45.

Boréus, Kristina (2018 4:e uppl.). Argumentationsanalys. I Kristina Boréus & Göran Bergström (red.) *Textens mening och makt – metodbok i samhällsvetenskaplig text – och diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur, 93 – 130.

Boréus, Kristina; Kohl, Sebastian (2018 4:e uppl.). Innehållsanalys. I Kristina Boréus & Göran Bergström (red.) *Textens mening och makt – metodbok i samhällsvetenskaplig text – och diskursanalys*. Lund: Studentlitteratur, 49 – 89.

Corbett, Richard; Peterson, John; Kenealy, Daniel (2015 4: e uppl.). The EU's Institutions. I Daniel Kenealy, John Peterson & Richard Corbett (red.) *The European Union – How does it work*. Oxford: Oxford University Press, 47 – 71.

Egeberg, Morten (2016 5:e uppl.). The European Commission. I Michelle Cini & Nieves Pérez – Solórzano Borragán (red.) *European Union Politics*. Oxford: Oxford University Press, 125 – 137.

Elmelund Kjeldsen, Jens (2008). *Retorik idag – introduktion till modern retorikteori*. Lund: Studentlitteratur.

Esaiasson, Peter; Gilljam, Mikael; Oscarsson, Henrik; Towns, Ann; Wängnerud, Lena (2017 5:e uppl.). *Metodpraktikan – konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Visby: Wolters Kluwer Sverige AB.

Heradstveit, Daniel; Bjorgo, Tore (1996 2.a uppl.). *Politisk kommunikation – introduktion till semiotik och retorik*. Lund: Studentlitteratur.

Håkansson, Nicklas (1999). *Valretorik – om politiskt språk i partipropagandan*. Diss., Göteborgs universitet.

Hägg, Göran (1998). *Praktisk retorik – med klassiska och moderna exempel*. Danmark: Wahlström & Widstrand.

Laffan, Brigid (2016 5:e uppl.). The Future of the EU. I Michelle Cini & Nieves Pérez-Solórzano Borragán (red.) *European Union Politics*. Oxford: Oxford University Press, 380-389.

Lakoff, George (1996). *Moral Politics – What conservatives know that liberals don't*. Chicago: The University of Chicago Press.

Lewis, Jeffrey (2016 5:e uppl.). The European Council and the Council of the European Union. I Michelle Cini & Nieves Pérez-Solórzano Borragán (red.) *European Union Politics*. Oxford: Oxford University Press, 138 – 154.

Medhurst, Martin J. (2006). Why Rhetoric Matters: George H.W. Bush in the White House. I Martin J. Medhurst (red.) *The Rhetorical Presidency of George H.W. Bush*. United States of America: Texas A&M University Press. 3 – 18.